

Innlandet Fylkeskommune
Parkgata 64
2317 Hamar

Dato: 18.06.2024

Høringsuttalelse: Ny skole og tilbudsstruktur i Innlandet.

Glommen Mjøsen Skog SA er et skogeiersamvirke, eid av nær 7350 skogeiere på Østlandet. Selskapet driver kjøp og salg av tømmer, og er en totalleverandør av skogbruketstjenester. Virksomheten omfatter også næringspolitikk, rådgiving og eierskap i skogindustri. Glommen Mjøsen Skog er også majoritetseier i Moelven Industrier ASA, og er et av Innlandets største selskaper. Innlandet er Norges største skogfylke og det er noen fakta det er bra å ha med seg inn i vurderingene som nå skal gjøres ang fremtidig skole og tilbudsstruktur.

Om skogbruket i Innlandet:

- 26 % av fylkets totale areal er produktiv skog
- 26 % av landets stående volum
- 26 % av landets tilvekst
- 42 % av landets avvirkning for salg
- 25 % av landets verdiskaping fra trelast og trevareindustrien
- Årlig planting og gjødsling binder CO₂-utslipp fra over 31 000 biler
- 1 800 er sysselsatte i primærskogbruket
- Gir grunnlag for i alt 5 000 arbeidsplasser

<https://www.statsforvalteren.no/siteassets/fm-innlandet/000-annet/publikasjoner/innlandskogbruket-i-tall/innlandet/innlandsskogbruket-i-tall-2023.pdf>

Vi jobber med grønn verdiskaping i skogen hver eneste dag og våre eiere bidrar til forvaltning av en av naturens viktigste ressurser. For å kunne fortsette å gjøre denne viktige jobben er utdanning til skogfaget og rekruttering viktig for oss.

Det er derfor gledelig å se at det er rekordhøyt antall søkere til høyere utdanning innen skogfag. På NMBU søkte 346 førsteprioritetssøkere på bachelor i skogfag nå i vår. En økning på 290 fra året før. Høgskolen i Hedmark har også fått særdeles god respons på sin nye master i bærekraftig skogforvaltning som tilbys som deltidsstudium. Med 70 søkere legger nå HINN opp til å ta inn 30

istedenfor 20 studenter, som opprinnelig planlagt. I tillegg har Fagskolen Innlandet nylig fått akkreditering fra NOKUT for skogbruk. Med denne akkrediteringen har Fagskolen kommet et viktig steg videre i utviklingen av fagskolestudium skogtekniker. Oppstart av dette studiet er planlagt til januar 2025. Denne solide interessen for skogfag er særdeles positiv og viktig. Både fordi det gir oss tilgang til kompetente folk til næringen, det er kamp om disse kloke hodene. For det andre er dette et viktig signal om og til næringen at skogbruk er viktig for Innlandet. Ei fremtidsnæring som spiller en nøkkelrolle når samfunnet nå skal gå fra fossile til fornybare ressurser, og at det nå er flere som ønsker å delta i dette viktige arbeidet.

Det er viktig med ansatte med høyere utdanning, men vi er også veldig opptatt av de som kommer med utdanning i skogfag fra videregående skole. Vi trenger gode fagfolk. Derfor er den prosessen som går nå i Innlandet fylket om ny skole og tilbudsstruktur viktig for oss. Det er allerede for lite tilgang av fagkompetanse til næringen. Og når det da i denne prosessen fremmes forslag som vil bety en ytterligere svekkelse av utdanningstilbudet og dermed kompetansen til næringen så er det viktig for oss å formidle vårt syn på de foreslåtte endringene.

Demografien i Innlandet gjør at fylkeskommunen som skoleeier nå ønsker å se på hele skole- og tilbudsstrukturen i videregående opplæring. Med synkende elevtall utfordres kvaliteten og forutsigbarheten for flere av opplæringstilbudene i fylket, og de økonomiske rammene gjør det krevende for skolene å utvikle gode fagmiljøer med stabilitet for elever, lokalsamfunn og ansatte over tid. Målet for prosessen som nå går er at fremtidig skole- og tilbudsstruktur i Innlandet skal sikre et bredt, stabilt og likeverdig videregående utdanningstilbud. Dette er selvsagt mål vi støtter, og vi har forståelse for endringsbehovet. Samtidig vil vi påpeke at når endringene nå skal gjøres og vedtak skal fattes, er det i tillegg til disse målene som er løftet frem viktig at fylkestinget legger avgjørende vekt på hva næringslivet i Innlandet trenger av kompetanse.

Skogbruket i Innlandet er ei viktig primærnæring med stor betydning for både økonomi, distriktpolitiske hensyn, klima og bruk av natur for å nevne noe. For å sikre tilvekst til denne primærnæringen må utdanning av kompetent arbeidskraft sikres gjennom et godt tilpasset videregående utdanningsløp. Skogbrukets arbeidsfelt er omfattende og favner både økonomi, teknologi, økologi, klima og miljø. Det er derfor veldig viktig at et godt utdanningstilbud innen skogfaget prioriteres og videreutvikles sammen med næringen i årene som kommer.

De endringer som foreslås i struktursaken berører skogbruket sterkt. I den store totalen av elever i videregående opplæring i Innlandet er det ikke mange klasser og elever, men de er desto viktigere for næringen. Og rekrutteringsbehovet er dobbelt så stort som det det er elever per i dag. Det i seg selv viser at det å opprettholde og utvikle dette opplæringstilbudet er meget viktig.

Det er 4 videregående skoler i Innlandet som har naturbruk som utdanningstilbud i dag.

Storsteigen vgs har inneværende skoleår 146 elever og en oppfylingsgrad på 76%. Skolen består av to skolesteder; skolested Storsteigen og skolested Nordstumo. Det er internat knyttet til begge skolestedene. Skolested Storsteigen tilbyr naturbruk yrkesfag og også Vg3 studieforberedende naturbruk. Skolested Storsteigen tilbyr også påbygg til studiespesialisering.

Jønsberg vgs har inneværende skoleår 209 elever og en oppfylingsgrad på 80,7%. Skolen tilbyr to yrkesfaglige utdanningsprogrammer. I tillegg har de påbygg. Skolen har internat.

Lena-Valle vgs har inneværende skoleår 595 elever og en oppfylingsgrad på 91,3%. Skolen tilbyr pr i dag fire utdanningsprogrammer innenfor yrkesfag. I tillegg til naturbruk yrkesfag har skolen også tilbud om Vg3 studieforbereende naturbruk som gir studiekompetanse. Skolen har også tilbud innenfor studiespesialisering, påbygg og idrettsfag. Lena-Valle vgs er den eneste skolen som har tilbud innenfor Vg2 anleggsgartner. Skolen har internat.

Solør vgs har inneværende skoleår 426 elever og en oppfylingsgrad på 90,3%. Solør har tre skolesteder; skolested Flisa, skolested Våler og **skolested Sønsterud**. Skolested Sønsterud tilbyr naturbruk yrkesfag og også Vg3 studieforbereende naturbruk. I tillegg har Sønsterud tilbud om påbygg. Skolested Sønsterud har internat. Internatet har elever som både går på skolested Våler og skolested Sønsterud.

Skolested Sønsterud, som tilbyr skogbruk, foreslås nedlagt i to av tre alternativer som er lagt ut til høring. I et av alternativene foreslås det å flytte skogbruksutdanningen til nabokommunen Våler, der det fra før er tilbud innenfor tre yrkesfagretninger; bygg- og anleggsteknikk, teknologi- og industrifag og helse- og oppvekstfag.

De siste årene har antall elever på VG2 skogbruk på Sønsterud og Lena Valle på Toten ligget på mellom 23-32 elever – drøyt halvparten av disse har gått på Sønsterud som i denne prosessen er foreslått nedlagt. Gjennom snart 80 år har Sønsterud levert kvalifisert arbeidskraft til skogsektoren i hele Glåmdalsregionen, og ellers til Innlandet. Innlandet står for 42% av all skogsavvirkning i Norge, og Glåmdalsregionen er et stort og viktig område for avvirkning i fylket vårt. Utdanningstilbudet på Sønsterud er et godt eksempel på ei næringstypisk utdanning for Glåmdal og Sør-Østerdal. Utdanningstilbudet rekrutterer mange elever fra disse regionene og elevene rekrutteres som arbeidskraft i samme regioner. I tillegg er det også elever fra andre fylker som søker seg til Vg2 skogbruk ved Solør vgs Sønsterud pga høy kompetanse og god kvalitet på utdanningen der. Uansett, denne nærheten til elevene og kvaliteten i utdanningstilbudet er viktig å ivareta i fremtidig struktur, og er etter vår mening med å styrke argumentet for å beholde og videreutvikle to skolesteder for skogbruksutdanning i Innlandet.

Gjennom årene er det bygget opp en betydelig skogkompetanse på Sønsterud. Denne er det viktig å ivareta gjennom en eventuell endringsprosess. Det må påses at den stedlige kompetansen ikke blir forringet Etter vår mening vil det få store negative konsekvenser for utdanningstilbudet å flytte kompetansen for langt unna eksisterende skoletilbud.

Sønsterud er også den skolen i landet som er best utstyrt med maskiner og simulatorer i skogbruksutdanningen. Skolen har svært høy kompetanse hos lærere og fagpersoner og et aktivt og godt samarbeid med fagmiljøene i Norge og da spesielt i nærmiljøet rundt skolen. Nærheten til skogen og til næringen er god og viktig. Opplæringskontoret for anlegg- og bergfagene i Innlandet som formidler skogsoperatørlæringer har sammenstilt følgende statistikk som viser resultatet av dette. I perioden 2019-2023 har det kommet til 39 lærlinger i tidligere Hedmark – 32 av dem med bakgrunn fra Sønsterud

Viktige elementer å ta med inn i sluttbehandlingen av saken:

- Skogbruket står for viktig verdiskaping og sysselsetting i fylket, og gir grunnlag for 5000 arbeidsplasser i en hel verdikjede.

- Yrkesutdanningen og utdanningstilbudene må dimensjoneres i forhold til behovet for arbeidskraft. Rekrutteringsbehovet for skognæringen er pr i dag vesentlig høyere enn antall elever som fullfører utdanningsløpet/lærlingetid.
- Det er meget viktig at det ikke gjøres grep som svekker det helhetlige tilbudet og gir færre elevplasser. Vi er avhengige av at nok kandidater utdannes inn i vår næring, og at de har den nødvendige grunnkunnskapen innenfor faget skogbruk.
- Naturbruk og skogbruk er ikke det samme – det er fagutdanningen som betyr noe for oss. Å kjøre skogsmaskin er et omfattende fagfelt, som blant annet omfatter mange hensyn med å ivareta både den viktige tre-ressursen og miljø og biologisk mangfold.
- Eksisterende kompetanse på skoler som må inn i endringsprosesser må ivaretas.
- Nedgangen i antall yrkesutøvere i skogbruket er et resultat av utnyttelse av effektive maskiner, rasjonelle produksjonsmetoder, utnyttelse av ny teknologi og endrede rammebetingelser. De samme arealene drives og forvaltes av færre yrkesutøvere. Den teknologiske utviklingen må derfor gjenspeiles inne på skolen, og dette krever at skoleeier gjør investeringer i utstyr og maskiner som til enhver tid er relevant for skogbruket.
- Nærhet til gode øvingsområder. En skogutdanning bør ligge der skogen og fagmiljøet er tett på.
- Elevene må ha tilgang til internat ved skolestedet. Dette tilbudet og nærheten til det må ivaretas i fremtidig struktur.
- I et så stort geografisk område som Innlandet er, bør skogutdanningen VG2 gis på minst to skolesteder, og et skogutdanningstilbud i Glåmdalsdistriktet er viktig for næringen og den bør derfor videreføres i dette distriktet.
- Samarbeid mellom næringen og skolene må videreutvikles.

Norge og Innlandet står ovenfor flere utfordringer i årene som kommer, demografien er en, klimautfordringen en annen. Skogen er en viktig del av klimaløsningen og avgjørende for å redusere bruken av oljebaserte produkter som stål, betong og fossilt drivstoff. Samtidig skal skogen fylle mange andre roller også. I tillegg til å være avgjørende i klimakampen, er den viktig for lokal verdiskaping, artsmangfold og friluftsliv.

Skognæringa trenger bedre tilgang til kompetent arbeidskraft nå og i fremtiden. Innlandet fylkeskommune må derfor fatte gode vedtak for å sikre en kvalitativt og kvantitativt god videregående utdanning, slik at skognæringen får tilgang til nok og nødvendig kompetanse.

Med vennlig hilsen
GLOMMEN MJØSEN SKOG

Gudmund Nordtun
Administrerende Direktør